

Cristian MUNTEAN (n. 1971), preot, poet și eseist, membru al Filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor din România.

A publicat volumele de poezie:

Singurătățile dorului (2003), *Tăceri roditoare* (2005),
Neînserate dimineți (2008), *Citadela sufletului meu*
(2011), *Nostalgii* (2013), *Semne de carte* (2015), *Oglindiri*
în acuarelă (2019),

precum și volumele de eseuri:

Ierusalim, istorie și eshatologie (2005, 2010, 2015),
Înțelesuri ortodoxe (2009-2010),
Episcop Dr. Vasile Coman, Teme de lectură (2013),
Mărturisire și dialog (2015),
Înțelesuri ale Evangheliei (2016),
Ortodoxia romantică (2016), *Bucuria Credinței* (2017) și
Gânduri pastorale (2017).

ISBN 978-606-989-063-9

PREOT CRISTIAN MUNTEAN

BUCURIILE CUVÂNTULUI RESPIRAȚII OMILETICE

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Editura Andreiana
Sibiu – 2019

Cuprins

Prefață	7
Nota autorului	11
Noul An – reevaluarea mărturisirii <i>(Tăierea împrejur cea după trup a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos; Sf. Ier. Vasile cel Mare)</i>	15
Vedere dinlăuntru <i>(Vindecarea orbului din Ierihon)</i>	26
Daruri de înmulțit <i>(Pilda talanților)</i>	40
Îndrăzneala omului – bucuria Domnului <i>(Duminica femeii cananeence)</i>	52
Generozitatea – lipsa de măsură a dragostei <i>(Duminica Înfricoșătoarei Judecăți)</i>	65
Lucrarea poruncilor întru smerenie <i>(Duminica Cuvioasei Maria Egipteanca)</i>	74
Curaj și mărturisire <i>(Sfântul Mare Mucenic Gheorghe)</i>	84
Hristos – ținta învierii noastre <i>(A doua zi de Paști)</i>	92
Îndoiala credinței <i>(Duminica a II-a după Paști, a Sf. Ap. Toma)</i>	99

Secretul Împărăției (<i>Duminica femeilor mironosițe</i>)	105
Dialogul în „Duh și Adevăr” (<i>Duminica Samaritencei</i>)	115
Mărturisirea ca înălțare (<i>Înălțarea Domnului</i>)	127
Hristos, aproapele nostru (<i>Rugăciunea lui Iisus</i>)	136
Întâlnirea ca eveniment transfigurator (<i>Chemarea primilor Apostoli</i>)	147
Treaptă spre Rai (<i>Despre grijile vieții</i>)	157
Libertatea în Hristos – lumină (<i>Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei</i>)	165
Re-cunoașterea lui Dumnezeu (<i>Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum</i>)	176
Curajul omului la chemarea Domnului (<i>Umblarea pe mare; potolirea furtunii</i>)	186
Bucuria vindecătoare a îngenuncherii (<i>Vindecarea lunatecului</i>)	198
Iertarea necondiționată (<i>Pilda datornicului nemilostiv</i>)	208

Crucea – rod al sfințeniei (<i>Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci</i>)	218
Dar din dar (<i>Iubirea vrăjmașilor</i>)	225
Sfânta Parascheva	235
Darul Domnului, liniștea omului (<i>Samarineanul Milostiv</i>)	240
Bunul simț – pedagogia judecății aproapei (<i>Dregătorul bogat; păzirea poruncilor</i>)	249
Ucenicia Cuvântului (<i>Sfântul Andrei Șaguna</i>)	259
Tămăduirea femeii gârbove	267
Taina comuniunii (<i>Pilda celor poștiți la Cină</i>)	276
Soborul Maicii Domnului	289

N-aș vrea să închei fără a mulțumi grupului căruia i-am dedicat cartea: *Coffee Group near Church*, un grup care s-a născut în „tinda de taifas” a bisericii, fără vreo pretenție duhovnicească, ci inspirat de dragostea lui Hristos, prin care încercăm să exersăm dragostea noastră.

Le sunt recunoscător pentru lecțiile de viață cărorora încercă să le facă față cu demnitate și discreție, pentru modul în care știu să fie prezenți în viața celorlalți fără agresivitate. Lângă ei simt că mă salvez, pentru că mi-au făcut onoarea de a mă accepta ca reazem.

De aceea *scrisoarea noastră sunteți voi.*

Îmbrățișare!

C.M.

Noul An – reevaluarea mărturisirii **(Tăierea împrejur cea după trup a Domnului** **Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus** **Hristos; Sf. Ierarh Vasile cel Mare)**

*Bună seara c-a-nserat,
Noi cu plugul am plecat
Pe la case ca-n alți ani,
Cum a zis badea Traian.
La mulți ani cu sănătate,
Să vă dea Domnul de toate!*

*Nu venim cu vreun gând rău,
Ci venim cu Dumnezeu,
Noul an să vi-l vestim
Când pe cel vechi îl sfârșim.
Zile bune să vă dea
Dumnezeu cu mila Sa!*

*Noul an care-a venit
Nu știm dacă-i fericit,
Dar prin anii ce-am trecut
Tot mai bătrâni ne-am făcut.
Mâine poate... cine știe?
Vom fi toți în veșnicie.*

*Nu urăm pentru crăițari,
Nu urăm pentru colaci,
Ci păstrăm deprinderi bune
De la vremurile bune.
Zile bune să vă dea
Dumnezeu cu mila Sa!*

*Cât de grele suferinți
Ați îndurat voi, părinți!
Dar pe toate le-ați răbdat,
Domnul Sfânt v-a ajutat.
Ne-ați crescut plugari de neam
Ca să vă urăm la geam.*

*Voi vă duceți, dragi părinți,
Cu anii de suferinți,
Noi rămânem după voi
Lângă plug și lângă boi.
Să vă pomenim oricând,
Cât vom trăi pe pământ.*

*Nu mai este înc-o dată
Noapte sfântă ca aceasta,
Nu urăm pentru colaci,
Nu-nghețăm pentru pitaci.
Ci păstrăm deprinderi bune
De la vremile străbune.*

*De urat, am mai ura,
Dar ne e c-om înnopta
Pe la curtea dumneavoastră,
Departa de casa noastră.
Căci suntem înfrigurați
Și cu daruri încărcăți.*

*Busuioc verde pe jos,
Rămâneți dar sănătoși.
Casa să vă fie plină
De a Cerului lumină!
Ziua Sfântului Vasile
Să vă fie tot spre bine!*

Zorica Lațcu

Iubiți credincioși,

de câte ori ascult acest plugușor îmi dau seama că nici nu ar mai trebui să vorbim, ci ar trebui să îl ascultăm și reascultăm, să îl învățăm chiar. Să citim mai departe versurile acestei poete transilvănene, Maica Teodosia sau Zorica Lațcu – așa cum mai este cunoscută. După acest colind, cuvintele sunt de prisos.

De fiecare dată, la cumpănă dintre ani, există o sumă de urări pe care ni le facem, consacrate acestui moment. Cu toate că urările ar trebui să ne trezească în fiecare zi, căci fiecare zi este un nou an care începe de fapt.

Fiecare zi pe care Dumnezeu ne-o dăruiește este o nouă zi, deși noi credem că zilele vin cumva de la sine și nu știm să prețuim momentul. Aceasta, pentru că ne simțim copleșiți de grijile cotidiene, ne simțim de multe ori neîmpliniți pentru ceea ce ne doream să dobândim și nu am dobândit, ne simțim neîmpliniți că poate nu întotdeauna sănătatea este cea care ne ajută să trecem mai departe.

Cred că întâlnirea în Sfânta Liturghie și gândul de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate reprezintă un examen de maturitate al nostru.

Acesta este de fapt examenul de maturitate al creștinului: când trecem peste griji (și îmi place de multe ori să spun că e chiar bine să nu le băgăm în seamă). Asta nu ca să trăim într-o stare de inconstiență, ci doar să le lăsăm „să curgă”. Sunt lucruri care trebuie lăsate să treacă, pentru că vin altele.

Cred că cel mai frumos sentiment pe care noi putem să îl avem față de noi înșine și față de Dumnezeu este tocmai cel al mulțumirii: să reușim să fim mulțumitori lui Dumnezeu pentru darurile Sale.

S-ar putea să avem o problemă cu înțelesul darurilor, s-ar putea să nu știm ce dar ne-a dat Dumnezeu. Și atunci, poate că principala grijă a noastră ar trebui să fie descoperirea darului. Iar atunci când l-am descoperit, să reușim să nu îl îngropăm, să fim precum în acea *Pildă a talanților*, să înmulțim darul. Dumnezeu ne-a dăruit această viață ca să ne înmulțim darul primit.

Noi ne-am raportat totdeauna la dar ca la o acțiune pecuniară. Vrem mereu să strângem câte ceva pentru zile negre, pentru zile albe. Găsim tot felul de motivații, uitând că, în relația noastră cu Dumnezeu, principala grijă ar trebui să fie generozitatea. O lucrare a generozității care presupune să avem inima deschisă.

Acțiunea la care ne cheamă Dumnezeu neconținut la fiecare Sfântă Liturghie este tocmai exersarea „inimii deschise”. Cât de greu ne este să fim cu inima deschisă față de celălalt! Pentru că de cele mai multe ori îl judecăm pentru ce nu împlinește și nu îi mulțumim pentru ceea ce împlinește.

Cumpăna aceasta dintre ani cred că ar trebui să ne conștientizeze măsura în care reușim să ne mulțumim unii altora pentru că suntem, pentru că Dumnezeu ne-a dăruit a fi împreună și a lucra împreună la propria mântuire. Nu lucrăm niciodată singuri! Punem propria noastră mântuire în legătură cu celălalt.

În momentul în care începem să facem niște retrospective legate de un an care se încheie, cred că primul gând care ar trebui să ne treacă prin minte este legat de măsura în care am fost noi înșine anul ce a trecut. În ce măsură am reușit să nu fim ipocriți în anul ce a trecut? În ce măsură am reușit să nu fim egoiști? Am reușit să ne îmbunătățim cumva starea de bine, sub toate aspectele ei?

Acest bine pentru unii înseamnă a-și lichida datoriile, pentru alții înseamnă a spori în lucrarea lui Dumnezeu într-un fel sau altul, pentru alții înseamnă a-ți găsi liniștea în propria ta familie și a căuta să o înțelegi și să te înțelegi, pentru alții înseamnă a reuși să scape de un divorț prin care au trecut și care a lăsat urme, pentru alții înseamnă să reușească să depășească frica legată de o anumită boală sau de o anumită stare. Pentru fiecare înseamnă câte ceva.

Or, lucrarea comună de a fi împreună în Sfânta Liturghie înseamnă a ne ruga pentru toți, a reuși să fim împreună în gând și în rugăciune, și nu doar secvențial. Să vedem în ce măsură avem grijă de prietenii noștri sau reușim să ne facem prieteni noi, în ce măsură suntem firi prietenoase, care nu așteaptă de la celălalt judecata, ci acțiune.

Cred că cel mai important aspect în lucrarea Dumnezeirii este atenția față de om, față de tine însuși și reușita depășirii ispitelor (până să ajungă patimă este mai întâi ispită). Lucrarea omului cu sinele presupune această conștiință a luptei.

Noi abdicăm de multe ori de la lupta cu noi înșine, pentru că nu ne-o dorim. Este relaxant să stai fără vreo grijă a Lui, dar când El apare în viața noastră începe grija. Pentru mulți începe o teamă; nu o teamă sfântă, pe care o așteaptă Dumnezeu de la noi ca să fim conștienți de lucrarea pe care o avem de făcut, ci o teamă bleagă. Omului îi e frică să nu

cumva să îl vadă Dumnezeu că face una sau alta, cu toate că, dacă suntem conștienți și avem nădejde în Dumnezeu, știm că ne cunoaște mai bine decât ne cunoaștem noi pe noi înșine.

Dar ce așteaptă de la noi este mereu acțiunea. De aceea a lăsat și Taina Spovedaniei, ca să vadă în ce măsură reușim să ne asumăm taina vieții și taina lucrului cu noi. Avem sentimentul – de multe ori ciudat – că dacă te rogi singur în fața icoanei este suficient. Nu! Rugăciunea în fața icoanei nu este suficientă! Ea este exercițiul de care avem nevoie ca să ne deschidem, să ne limpezim și sufletul, și mintea. Să reușim să îl acceptăm pe celălalt în sufletul nostru.

Cred că în taina întâlnirii cu Dumnezeu, dacă reușim să scăpăm de egoismele imediate, următoarea parte este reușita de a scăpa de ipocrizie, de a reuși să spunem un lucru, să gândim acel lucru și să facem acel lucru. Noi de multe ori nu avem această unitate, noi gândim un lucru, spunem alt lucru și facem cu totul altul, considerând că toate sunt egale. Nu! Toate sunt legate de neînțelesul nostru.

De aceea cred că întâlnirea cu Noul An – așa „laic” cum îi spunem noi – este o posibilitate de meditație în plus. A ne întâlni și cu ziua Sfântului Vasile înseamnă a găsi un model în plus pentru ceea ce înseamnă viața noastră duhovnicească. Vom spune că nu putem ajunge la măsura lui. Observați cât de frumoasă este această Sfântă Liturghie pe care am

săvârșit-o împreună, cât de lungi sunt rugăciunile care se rostesc, dar cât de cuprinzătoare în ceea ce privește mesajul.

Este important să avem mesaj! Să știți că în viața noastră de mărturisitori – dacă ne propunem acest fapt de a fi mărturisitori – trebuie să avem grijă față de mesajul pe care îl transmitem. De multe ori avem sentimentul că, fiind în Biserică, suntem îndreptățiți să dăm anumite mesaje, dar s-ar putea ca și noi, cei din Biserică, să nu fim atenți în ce măsură mesajul este sănătos.

De aceea cred că ar fi frumos ca în anul acesta să frecventăm mai mulți oameni care au un mesaj sănătos, un mesaj al Bisericii, un mesaj al lui Dumnezeu. Este vorba despre oameni care au o anumită stare de sănătate. Avem nevoie de această sănătate sufletească și mentală ca să reușim să izbândim în lume, iar izbânda nu ține de un anumit război, ci poate de „războiul” din mintea noastră.

De aceea este important să ne spovedim din vreme în vreme, să avem o legătură cu duhovnicul, nu ca să ne ștergă memoria, ci ca să ne-o facă activă. Noi avem sentimentul că, dacă suntem în biserică și dacă preotul spune să faci o anumită lucrare într-o anumită stare de ascultare, ai senzația că îți nivelează circumvoluțiunile pe creier. Nu! De fapt te pune înaintea de toate în legătură și în acord cu tine însuși pe drumul către Împărăție.

Este important să căutăm acești oameni în lumea în care trăim, ca să ne găsim sensul. Atunci când îl punem pe Dumnezeu preț sensului nostru, cred că celelalte lucruri își găsesc o altă relevanță. Nu mai sunt atât de tenace în lupta cu mintea mea și sunt mai mult tenace în legătură cu ceea ce așteaptă Dumnezeu de la mine.

Vom spune de multe ori că Dumnezeu nu ne răspunde. Avem noi liniștea sufletească ca să așteptăm răspunsul? Ne dorim cu adevărat să primim răspunsul? Că s-ar putea ca de multe ori răspunsul pe care îl primim să nu fie în acord cu dorințele noastre. Și atunci cred că e important să ne gândim că mai avem ceva de făcut, că nu este pierdut războiul, este pierdută doar o luptă, și această luptă este pierdută tocmai ca noi să conștientizăm valoarea drumului. Or, drumul fără țintă nu este drum, este doar un parcurs fără sens. De aceea căutarea țintei este mereu o soluție pentru lumea în care trăim, pentru dorințele pe care le avem și, până la urmă, pentru starea de har pe care Dumnezeu ne-o dăruiește în măsura în care noi suntem acele vase alese care așteptăm acea prezență a lui Dumnezeu în noi.

Să dea Dumnezeu ca anul ce vine să fie mai bun decât celălalt și să ne bucure pe fiecare dintre noi!

Nu știu dacă este corect să fie neapărat mai bun ca celălalt, este o dorință pe care noi de multe ori

o avem fără de rânduială. Fiecare zi este frumos să fie mai bună ca cealaltă, dar ea este în sine mai bună ca cealaltă, numai noi trebuie să fim atenți să o observăm. Este mai bună decât cealaltă în măsura în care sunt mai conștient de mine însumi și de aproapele meu, este mai bună decât cea care a fost dacă îmi propun să fac un pic mai mult decât în ziua ce a trecut.

Noi trăim așa, într-o anumită stare de lăncezeală a zilelor, a vieții, suntem stresați de un timp care nu mai este al nostru, pentru că tot timpul suntem într-un război cu serviciile pe care le avem. De multe ori s-ar putea să ne ascundem în spatele acestor servicii ca să nu ne mai căutăm pe noi înșine, să nu vedem de fapt pe unde suntem.

Prima relație care se stabilește și primul semnal de alarmă este relația din familie. În momentul în care nu mai suntem liniștiți în interiorul familiei, înseamnă că ceva ne zgândăre. Atunci este frumos, ca sfat și ca rânduială, să ne căutăm duhovnicul, să îl întrebăm de ce se întâmplă. S-ar putea ca el să vadă un pic mai mult decât vedem noi.

Cred că este important să ne facem o reevaluare continuă, nu doar la început de an, ci în fiecare zi a vieții noastre. Întâlnirea cu Hristos este o întâlnire de bun simț înainte de toate și, după ce depășim această fază a bunului simț, este de fapt o întâlnire cu bucuria din noi. Să reușim să fim bucuroși de noi!

Fericirile temporare în care ne găsim duhul zilei nu țin de bucuria plenară a întâlnirii cu Dumnezeu și nu poți să ai această bucurie a întâlnirii cu Dumnezeu dacă nu ai o întâlnire bucuroasă cu aproapele tău – care poate să fie soră, frate, bunic, mătușă, soție, copii, prieten sau străinul pe care-l întâlnești.

Dacă nu ai această bucurie, nu cred că poți să tânjești la bucuria lui Dumnezeu.

Să dea Dumnezeu un an plin de bucurii, așa cum vi le doriți!